

MAGYARÁG

1938. Jul. 8
VII. No. 188

1 lei

Proprietar: „Frima” S. A. inreg. la Trib.
Bihar Fsoc. 1798—1938

Administrator delegat și girant responsabil
Văduva lui PĂSZTOR EDE

Fondator: PĂSZTOR EDE

Redactor responsabil:
Dr. SÁHY LÁSZLÓ

Inregistrat în registrul Publicațiilor Periodice la Tribunalul Bihar secția III. Dos. No. 810—1938. — Redacția și admin. Oradea, Piața Mihai Viteazul 4.

Anglia, Franciaország, Olaszország és Németország már ki is fizették a spanyol önkéntesek elszállításának első költségét

London, jul. 6. A spanyol önkéntesek hazaszállításáról, az ellenőrzés helyreállításáról és a hadviselés további folytatásáról szóló angol javaslatot, amelyet egyhangulag fogadott el a semlegeségi bizottság, — még az este folyamán eljuttatták a spanyol nemzeti és

barcelonai kormányokhoz. Bizonyosra veszik a szovjet csapatok lakozását is, mert az ülésen résztvevő szovjetdelegátus — csak kisebb helyesbítéseket kívánt.

Anglia, Franciaország, Németország és Olaszország delegátusai átadták a semleges-

ségi bizottság elnökének egy 12 és fél ezer fontról szóló csekkel, amellyel az rögtön meg is kezdheti a munkálatait.

A párisi sajtó megállapítja, hogy az angol terv elfogadása lényegesen enyhíti a nemzetközi helyzetet.

Călinescu belügyminiszter Bucurestiben leszállította a hus és kenyér árát

Nyomtatott étlapok lesznek a vendéglőkben

București, július 6. Tegnap két miniszterközi értekezlet is volt.

A miniszterközi értekezleten elsőnek Călinescu belügyminiszter számolt be a hétfői minisztertanácson hozott határozatok végrehajtásáról. Elmondta, hogy kedden délután magához rendelte a bucurestii körzeti polgármestereket, a nagyvágókat, a mészárosokat, a pékákat, a vendéglősöket és a zöldségárúsokat és meghallgatta jelen

téseiket a drágaság okáról. A körzeti polgármesterek elmondták, hogy milyen körülmények gátolják a drágaság letörését. A mészárosok a CFR szállítás drágaságáról panaszkodtak és kérték Călinescu belügyminisztert, hogy e téren hozzon könnyítéseket. Ezután Călinescu belügyminiszter rendkívül szigorú hangon közölte a zöldségárúsokkal azt az értesítést, — hogy a zöldségfélék azért olyan drágák, mert ha vidékről na-

gyobb mennyiségű árut hoznak fel, akkor a kereskedők olcsón összevásárolják és egy részét a Dâmbovitába süllyeszti, nehogy az árakat letörjék.

Ezután a belügyminiszter hét lejről hat lejre szálította le az integrált kenyér árát, a husárakat pedig 28, 23 és 20 lejben állapította meg. Ugyanekkor rendelkezéseket hozott az eladás ellenőrzésére. Több piacot megszüntetett és minden kerületben vándorpiacot létesített.

Nyilatkozott beiktatása után az oradeai rendőrség új vezetője

Tegnap számunkban jeleztük, hogy a belügyminiszter az oradeai rendőrség vezetőjévé Petruc csendőralvezredest nevezte ki. A tegnapi nap folyamán Petruc alezredes beiktatást tisztségébe és azonnal át is vette hivatalát.

A hivatal átvétele után Petruc alezredes fogadta a sajtó képviselőit.

— Kijelenthetem — mondotta Petruc alezredes, rendőrpáncsnok —, hogy engem a legjobb és legnemesebb intenciók vezetnek mindenkiel szemben. Előtte minden román állampolgár egyforma, sem faji, sem vallási szempontból nem ismerek különbséget.

Ezuton is felkérem a város minden polgárát, ha bármilyen kérése, vagy panasa lenne,

kérjék fel és minden igazságos ügyben teljesíteni fogom a kérésüket. A vármegye és a

Beiktatták Oradea új polgármesterét és alpolgármesterét

Oradea, július 6. Ma délelőtt iktatták be ünnepélyes keretek között hivatalába Oradea új városvezetőit: Cărpinișeanu Corneli táblabíró-polgármestert és Nestorescu Gheorghe nyugállományban levő őrnagy-alpolgármestert. A beiktatási ünnepségen Florescu Vasile ezredes-prefektus elnökölt. — A város és az üzemek tisztviselő-

kara teljes számban vett részt az installáción, de megjelent az ünnepeger a táblabírói kar több tagja és nagyon sok érdeklődő.

Florescu ezredes prefektus nagyhatású beszédben méltatta a távozó Contăntinescu polgármester érdemeit, majd vázolta az új polgármester feladatait. Constantinescu Constantin, a

város rendőrségeirek az életében, az új alkotmány szellemében új ritmust akarok belevinni, természetesen a törvényesség szigorú szem előtt tartása mellett. A rendbortókkal szemben viszont a rendelkezéseimre álló legszigorúbb rendszabályokat fogom alkalmazni. Ugy hiszem, hogy a munkám könnyű lesz, mert az oradeai rendőrség eddigi munkásságával kitűnően előkészítette a működésemet.

Három évre ítélték és azonnal letartóztatták Szálas Ferencet

Budapest, július 6. A magyar királyi ítélőtábla szüneti tanácsa ma foglalkozott Szálas Ferenc államfelforgatási bűnperével. A tábla, a törvényszék ítéletét — amely Szálas Ferencet 10 hónapi államfogházra ítélte — megváltoztatta és a vádlottat a rendtörvény első paragrafusára értelmében, a társadalmi rend erőszakos felforgatásának büntetése miatt, az enyhítő körülmények figyelembevételével

3 évi fegyházra és 5 évi hivatalvesztésre

ítélte Szálasit. A tábla elrendelte a vádlott azonnali letartóztatását. A királyi főügyész semmiségi panaszt jelentett be és súlyosbításért felebezett, a vádlott és a védelem a bűncselekmény minősítése és enyhítéseért kért jogorvoslatot.

Időjárás

További felmelegedés, egyes helyeken futó zápor, északkeleti légáramlás.

Florescu ezredes-prektus beszéde az új oradeai polgármester beiktatásán

(Tudósítás eleje az első oldalon)

A beiktatási ünnepségről az alábbi részletes tudósításban számolunk be:

A zsufolásig megtelt nagyteremben pontban 11 órakor nyitotta meg az ülést Florescu ezredes-prefektus. Felkérte Fildán József h. főjegyzőt, —

hogy olvassa fel az új polgármester és alpolgármester kinevezéséről szóló miniszteri leiratot. Ennek megtörténte után Florescu ezredes-prefektus a következő beszédet mondotta:

— Az új közigazgatási reform új alapokra helyezett bizonyos közigazgatási pozíciókat, amelyek eddig választás útján nyertek betöltést, most kinevezés útján töltnek be. Ezen a prizmán keresztül kell tekinteni a különféle változásokat, amelyek a megyék és községek vezetésében beállanak. Másrészt pedig a bírói karban bekövetkezett előléptetések során Constantinescu Constantint a táblához lépteték elő és ilyen módon polgármesteri delegációja megszűnt.

Florescu ezredes-prefektus ezután az új polgármesterhez fordulva a következőket mondotta:

— Polgármester ur! Nagy megelégedéssel tölt el, hogy résztvehetek az Ön beiktatásán. Ön a második bíró, aki a város élére került és ez a törvényesség folytonosságát jelenti,

garanciát a közpénzek tiszta kezelésére,

amire bizony a politikai rezsim idejében nem volt elegendő biztosíték. Az Ön kiválasztását nagyon szerencsésnek tartom, mert Ön

teljes reputációnak örvend, munkacsejé kíváló, jelleme összeférhető és meg fogja teremteni a jó gazdálkodás szellemét.

— Nehéz örökséget vesz Ön át és feladata nem lesz könnyű. Nem pihenés vár itt Önre hanem hatalmas erőfeszítés terve, hogy a város sokirányú szükségleteit kielégíthesse, az adófilléreit lefizető polgár jogos panaszait meghallgathassa. Engedje meg, hogy néhányat felvázoljak az Önre váró feladatok közül:

A tisztviselők ügye

Elsősorban a tisztviselő személyi ügye.

Minden tisztviselőt arra a frontra kell állítani, ahol a legtöbb és leghasznosabb munkát fejletheti ki.

A polgárságnak éreznie kell, hogy adófilléréiért ellenszolgáltatást kap, hogy azután szívesen fizesse az adókat.

— Az új élet ritmusa új jelzőt vetett fel: elhagyni a központot és kimenni a külvárosokba.

Az igazság és törvényesség szelleme megköveteli, hogy

a külvárosi uccákon is tűnjön fel az uccakövező munkás-csapat, ott is lássák az öntözőautót, ott is legyen egy kis zöldelő fű és virág.

Nemcsak az aszfalt a város, hanem a külváros is.

— Szereim, ha polgármester ur elsőrendű feladatai kö-

zé sorozná

az ivóvíz és a villanyáram olcsóbbá tételét.

A higienia megköveteli, hogy a komfort e legemibb két követelményét: a villanyt és a tiszta ivóvizet a legszegényebb néposztályokhoz is eljuttassuk, ha lehet — a királyi akarat szerint — a villanyáram szolgáltatást a falvakba is ki-vezessük.

Oradea vízi ma a rekordot a villanyáram drágasága terén.

Egészséges iskolákat!

— Végül egy nagyon fájdalmas problémára akarom felhívni figyelmét: az elemi iskolák helyzetére. Nagyon kérem, polgármester ur, vizsgálja meg ezt a kérdést alaposan. Nem tűrhető, hogy az iskolás gyermekeknek ne legyen saját épületük, egy tágas udvaruk, ne legyen egy iskolai kintin, ahol minden gyermek egy pohár tejet és egy kiflit kapjon reggelire.

Az elemi iskolák és óvodák növendékei részére fajra és felekezetre való tekintet nélkül, megfelelő környezetet kell teremteni.

Cărpinișeanu polgármester székfoglalója

Cărpinișeanu Cornel polgármester székfoglaló beszédében a következőket mondta:

— Ebben az ünnepélyes pillanatban, amikor a város polgármesteri teendőinek terhes feladatát vállaimra veszem, első gondolatom az Őfelsége II. Carol király iránti hódolat (A közönség állva tapsol). Köszönetet mondok a belügy- és igazságügyminiszter uraknak, valamint a megye prefektusának az irántam megnyilvánult bizalomért. Külön megköszönöm a prefektus ur rólam mondott szavait.

— Bírói karrierem során a jelszavam volt: munka, becsület, jellemsszilárdság, igazság, törvényesség.

Minden tisztviselőtől és munkatársamtól kérem, hogy ugyanazek a jelszavak lebegjenek a szemünk előtt.

Legteljesebb támogatásomról biztosítom a becsületes tisztviselőket, de

könyörtelen leszek mindazokkal szemben, akik tisztviselői állásukat illegális nyereség forrásának tekintik.

Most nem adok részletes programot, de meg fogom vizsgálni az összes problémákat és elsősorban tekintetbe fogom venni a prefektus ur által az imént

itt sugalmazott irányelveket. Meg fogom vizsgálni előző városfejlesztési tervét és a szükséghez mért módosításait meg fogom valósítani. Bizom Istenben és remélem, hogy munkatársaimmal együtt jól végezhettük el a rákbizott feladatot.

Fildán József h. főjegyző a

Inspekciós gyógyszerárak

Csütörtök, július 7.

Arany Kereszt, Piața Unirii 1. Tel. 2852
Csillag, Str. Nic. Iorga 23. Tel. 2551
Diana, Str. Astra 11. Tel. 259
Szent Antal, Regele Ferdinand Tel. 1355
Kigyó, Piața Regina Maria Tel. 2963

— Nem hosszabbítják meg a rádiórendelet végrehajtását. A rendőrség tudomására jutott, hogy a közönség körében az a hír terjedt el, hogy a rendőrség elhalasztotta a 867. számú rendelkezés végrehajtását, amely szerint tilos a zajt okozó rádiók használata. A rendőrség ezúttal közli, hogy a határidő augusztus 18-án lejár és mindazok, akiknek zavart okozó rádiójuk van, eddig a határidőig lássák el gépjüket a zajt kiküszöbölő készülékkel. A rendőrség felül fogja vizsgálni, hogy a közönség végre-

Önök inspicálni kell a városi vámokat, a piacokat, hogy senki se bujthasson ki taxafizetési kötelezettsége alól.

Önök a feladata lesz továbbá, hogy a kormány intenciói szerint letörje az indokolatlan drágaságot, amit a spekulánsok idéztek elő. Amikor olyan bő termésünk van, mint nagyon régen nem volt, nem maradhat drága a kenyér és nem lehet olyan messzire előállni, hogy Bihormegyébe Basarabából kell hozatni búzát.

— Feladatává teszem továbbá önnek, — folytatta a prefektus —, hogy

véessen véget a piacon uralkodó antihigienikus szegényteljes állapotoknak.

A barakkokat, konyhákat el kell tüntetni és ha egyelőre nem is építhetünk vásárcsarnokot, olyanná kell tenni a piacot, hogy déli 12 órakor az már egy frissen öntözött üres tér legyen.

Constantinescu volt polgármester beszéde

Ezután Constantinescu volt polgármester emelkedett szólasra és megindult hangon költői szárnyalású beszédet mondott.

A volt polgármester szavait hosszantartó taps követte.

Fildán József h. főjegyző a tisztviselők köszönetét tolmácsolta Constantinescu távozó polgármesternek, aki a takarékosság és becsületesség szellemét hozta a városházára és nagyszabású építési munkát végzett ki. A tisztviselők iránt pedig mindig megértést tanusított.

tisztviselői kar támogatásáról biztosította az új polgármestert és ezzel a beiktatási ünnepség végét is ért.

A város új vezetője a polgármester szobájában tették fel az esküt, majd Cărpinișeanu Cornel bemutatkozó bizalmas értekezletre ült össze az ügyosztály-főnökökkel.

hajtotta-e a rendelkezést és a visszaélőket a bíróság elé állítja.

— Egyfajta kenyér Olaszországban. Rómából jelentik: Az olasz gabonaellátási testület elhatározta, hogy a jövőben csak egyfajta kenyeret hoznak Romába. A fasiszta párt főtitkára ezzel kapcsolatosan kijelentette, hogy ennek a határozatnak mély jelentősége van. „A legfontosabb táplálék tekintetében eltűnik minden társadalmi különbség. Minder olasz egy emberként katonája a közös ügy eszméjének” — mondotta a fasiszta párt főtitkára.

MEGJELENT és mindenütt kapható Gál Zoltán: Román-magyar, magyar-román szótár egy kötetben, ára 25 lei.

Otto Bauer halála

A nemzetközi munkásmozgalomnak nagy gyászában. Párisi táviratok adják hírül, hogy ott tegnap éjjel rövid betegeskedés után meghalt Otto Bauer, az osztrák szocialista munkásság nagy hőrcosa. Mindössze 56 esztendő volt, mögötte egy hatalmas tudományos működésben töltött múlt, tiszta, becsületes, nemes élet. Egészen fiatalon került a munkásmozgalmába, amelyben nevét máról ismerték irodalmi működése révén. A világháborúban orosz fogságba került, majd az októberi forradalom után az új Ausztria külügyminiszteri székébe került. Renner kancellár bizalmas munkatársa volt, aki különösen a nemzetiségi kérdésekkel foglalkozott. Otto Bauer, a gyakorlati munkásmozgalmában is tevékeny szerepet játszott. Népszerűségének tetőjén szállt szembe, az akkor Ausztriában felburjánzó kommunista mozgalmakkal és a puritán vezető szavára hallgató osztrák munkássággal is maradt pártjához. Rendkívül szimpatikus, bozontos füstökű, cvikkeres porfiréja mindenütt ott volt, ahol a munkásság érdekei veszélyben forogtak. Mikor 1934-ben Dollfuss, fegyveres harcban szállt az osztrák munkássággal, Otto Bauer, a barrikádok tetején küzdött. Mikor a harc elveszett, és ezzel a kis Ausztria sorsa is megpecsételődött, Otto Bauer is külföldre menekült. Előbb Prágában telepedett le és ott folytatta tudományos folyóiratnak, a „Der Kampf”-nak szerkesztését, majd Párisba költözött, ahol szerény egyszerűségben, egy kis butorozott szobában élte hátralevő napjait. Meleg, baráti szálak fűzték a magyar munkásmozgalmak vezetőihez és a forradalmak bukása után élénk kapcsolatot tartott fenn, az azóta elhunyt Kunfi Zsigmonddal. E sorok írójának felejthetetlen élménye marad egy találkozás, amely a szocializmus két teoretikusa között folyt le 1920-ban Kunfi betegágyánál. Otto Bauer a beszélgetés során, drámai erejű előrelátással vázolta fel a világpolitika várható és eszenciós dőlt után bekövetkező eltolódásait. Abban az időben folytak Berlinben, a spartakus harcok és a harcolók, valamint Noske ellenállásából olvasták ki az európai munkásság sorsának jövőjét. Az egyre inkább kivesző, elvű, becsületes és bátor közéleti férfiak láborához tartozott és halála az egész világ szervezett munkásságának gyászja.

Jeszek
Ócska ólmo!
Cim a kiadóban

Agyonszurta vadházastársát és súlyosan megsebesítette annak anyját egy asztalos

Véres családi dráma Clujon

Cluj, július 6. Egyhangu életet élő murkás emberek laknak a Fericirei uccában, amelynek most borzalmas szennációja támadt.

Egyed Sándorné 49 éves asszony leányával, a 28 éves Katóval a Fericirei ucca 27. számú házban lakott egy szűk kis szobácskában. Anya és leánya napszámba jártak dolgozni. — Néhány héttel ezelőtt, májusban a leány megismerkedett Szabó István 31 éves asztalossegéddel. A fiatalok hamarosan szoros barátságba kerültek. Sőt Szabó nemsokára beköltözött a Fericirei uccai szobába.

Az asztalossegéd nem akar nősülni

Egyedné nem nézte jószemmel ezt az állapotot. Több ízben mondta Szabónak, hogyha már hozzájuk költözött, úgy vegye el törvényesen a lányát. Az asztalossegéd azonban különböző kifogásokkal halasztgatta az esküvőt. Nem egy ízben heves szóváltást is hallottak a szomszédok. Ilyenkor Egyedné és az asztalossegéd veszekedtek az egyre késlekedő esküvő miatt. Szabó ennek ellenére a lakásban maradt. Minden nap rendszeren hazajárt. A szomszédok is az Egyed családdal tartozónak tekintették. Kedden reggel Szabó munkába ment, míg a két asszony ragyaktakarítást rendezett. Kihurcolták az udvarra az üttörököpött butorokat és tisztogattak a szobában, hogy rend legyen, mire Szabó hazajön.

kába ment, míg a két asszony ragyaktakarítást rendezett. Kihurcolták az udvarra az üttörököpött butorokat és tisztogattak a szobában, hogy rend legyen, mire Szabó hazajön.

A véres finálé

Délben 12 óra tájban beállított a férfi. A szobában csak Egyedné találta, akitől érdeklődött leánya hollelte felől. Az asszony mit sem sejtve mondotta: kint van a fészkerben, vizet forral. Szabó szó nélkül sarkon fordult és az udvar végében levő kamara felé tartott. A következő pillanatban irtózatossá sikoltás hallatszott. — Egyedné haryatt-hornlok rohant a kamara felé, amelynek ajtaján vértől borítva zuhant ki Kató leánya.

— Gyilkos, gyilkos! — ordította halálraváltan Egyedné, de a következő pillanatban ismét megvillant Szabó kése, amelyről még vadházastársára vére csepegett és az asszony felé dőlt. A két mellkasán sebesítette meg Egyedné, aki ösztönszerűen félreugrott és így a másik szurás csak könnyebben találta el a nyakán. A borzalmas sikoltozásra összesereglt szomszédok még látták, amint Szabó István keresztülveti magát a kerítésen. Egy szomszédos házban lakó férfi a

menekülő után vetette magát, de az nyomtalanul eltűnt a házmögötti kukoricásban.

Valaki közben értesítette a mentőket, akik néhány percmulva szirénázva állottak meg a Fericirei uccai boldogtalan ház előtt. Egyed Katón már nem lehetett segíteni. A gyilkos kése átmetszette nyakán az ütőeret. második szurása pedig a szívet járta át. A szerencsétlen nő borzalmas látványt nyújtó hatalmas vértócsában feküdt a kamra ajtajában, ahol vizet akart melegíteni, hogy tiszta, surolt padlóval várja haza a férfit. A mentőorvosok Egyednének vették kezelés alá. Sebesülése nem volt nagyon súlyos természetű, de a kiállott izgalmaktól alétan feküdt a nagytakarítás miatt kihurcolt heverőn. A szíverősítő injekcióra magához tért és lánya után kérdezősködött. Aztán sírógörccs vett erőt raita. miközben a körülállók vigasztaló szavaira mondotta: tudom, hogy meghalt. Egyedül maradtam. Mit is ér már nekem az élet.

Egyelőre még tisztázatlan a gyilkosság háttere, mert Egyedné még nem lehetett kihallgatni, a gyilkos pedig valahol a város környéki hegyekben bujkál.

Elsikkasztotta a rábizott örökséget

Chisinau volt polgármestere elköltötte az emberbaráti célokra szánt háromnegyed millió leit

Chişinău, július 6. Chişinău városában nagy feltűnést keltett, hogy bűnvádi eljárás indult meg Sitinschi Leopold ellen, aki Chişinăuban több ízben volt polgármester és alpolgármester. A volt polgármester ellen feljelentés érkezett, amely szerint Sitinschi egy örökség jelentős összegét elsikkasztotta. A vizsgálat fo-

lyamán megállapították, hogy Sinadini Ion revü dűsgazdag chişinai lakos végrendeletének végrehajtásával Sitinschi Leopoldot bizta meg. Az örökhagyó 750.000 leit szánt emberbarát célokra és Chişinău város javára. Ebből az összegből azonban sem a város vezetősége, sem pedig a felsorolt emberbaráti intézmények — semmit

sem láttak, mert a háromnegyed millió összegét Sitinschi elköltötte.

A volt polgármester kihallgatása alkalmával nem is tagadta a vádat. Elismerte, hogy az összeget saját céljaira költötte el. Ennek következtében megindult ellene a bűnvádi eljárás.

Fel akarják emelni a betegsegélyzői tagdíjakat

Egy bucureştii lapban olvasuk:

„Az a hír hogy a Betegsegélyző fel akarja emelni a tagdíjakat, elégedetlenséget keltett a Betegsegélyző tagjai körében. A biztosítottak évek óta követelik: a befizetett tagdíjakkal való takarékoskosságot, az orvosi kezelés megjavítását, az aggkori nyugdíj felemelését,

tudószanatóriumokat, stb. — Ezekre a követelésekre egyetlen válasszal előjönni: a tagdíjak felemelésével, amik úgy is elviselhetetlenül nagyok, káros elsősorban az intézményre. Előbb olyan reformokat, amik kielégíthetik a fizető-tagokat. S csak azután a tagdíjak felemelése”.

Aláírjuk a fenti sorokat. Az utolsó mondat kivételével. A mely helyesen így hangzik: „Azután a tagdíjak leszállítása”.

MEGJELENT és mindenütt kapható Gál Zoltán: Román—magyar, magyar—román szótár egy kötetben, ára 25 lei.

A meglevenedett Zola regény

Hattagu család az egyágyas szobában

A rendőrség elválasztotta a gyermekeket a lelketlen szülőktől, akik az uccára küldték fejletlen lánygyermeküket „pénzkeresni”

Oradea, július 6. A Sfântul Iosif ucca a szegények uccája. Ezek, akikre azt szokták mondani, hogy szegények, de becsületesek. Talán éppen azért váltott ki körükben rendkívüli megütközést, hogy az egyik család... szóval jelertést tettek az esetről a hatóságoknak.

A jelentés alapján a rendőrség és a lelencház igazgatósága is vizsgálatot indított. A szomszédok elképesztő híreket közöltek, a megindított nyomozás pedig mindent igazolt. B. László, Sft. Iosif ucca 34. szám alatti lakos, 6 tagú családjával együtt, egyetlen szobában lakik. A férfi nem keres semmit. Ha valami pénzhez jut, azt elissza. A gyermekekre az anya „ügyel” fel. Munkába ő sem jár. A család fenntartásához szükséges pénzt úgy teremti elő, hogy legidősebb, 15 éves leányát kiküldi az uccára...

A hatóságok természetesen kiszálltak a helyszínre és személyesen akartak meggyőződni az állítások valóságáról. Az előzetes híresztelések alapján sok mindenre el voltak készülve. Ami azonban itt az ember szeme elé tárul, az megrázóbb minden rémregénynél.

Egyetlen kis szoba. Valaha állítólag fehérre volt meszelve, ma egészen bizonytalan szíre. A szürke és a barna között váltakozik. A szoba egész bútorzata

egyetlen ágy.

Itt lakik a hattagu család. A földön körben gyanus színű rongyok, ruha darabkák hevernek. Ezeken alszanak a gyerekek és néha a szülők, ha a legidősebb leány valakivel hazajön. Mert néha ez is megtörténik és akkor az ágyat át kell adni a „fiataloknak”...

Csak négy gyerek van odahaza, kettő a városban van. A szobában elviselhetetlen a szag. A gyerekeket ki kell küldeni, mert nem lehet férni a szobában. Különös művészet, hogy mind elférnek a földön a kis szobában.

A szomszédok még szolgáltnak egy-két adattal. Elmordják, hogy a legidősebb leány egy cigánnyal él együtt.

A férfi nincs idehaza, az asszonnyal közlik, hogy a gyermekekről a hatóság kíván gondoskodni. Az asszony tiltakozik: nem a gyermekeket akarja „nevelni”. Szüksége van a gyermekekre, mert akkor elmegy a kenyérkereső a háztól.

Másnapra felrendelik az egész családot a rendőrségre. Az asszony kora reggel megakart szokni, azonban egy rendőr előkerítette és az egész társaságot felkísérte. Szomorú társaság...

Az apa B. László, 48 éves. Tipusa az italos, megrokkant férfirek. Emberi roncs. Egyáltalán nem érdekli, hogy mi történik.

A legidősebb 15, a legfiatalabb 4 éves

És a gyermekek. Sorban: Margit, Juliska, Ilonka, Mariska és Péter. Ha nem volna banális, azt mordanánk: mint az orgona sipjai. A legidősebb 15 éves, a legfiatalabb négy.

Nem tudják, hogy miért vannak itt. Érdeklődve néznek körül. Szép, nagy szoba. Ilyet még nem láttak. A kisebbeket most elhagyják. A két nagyobbat veszik elő.

A 15 és 14 éves leány orvosi vizsgálatra megy. Az eredménytől teszik függővé a továbbiakat. Talán nem is olyan fekete az ördög, amilyennek

ténik. Nem törődik sem magával, sem a családjával. Nem lehet tőle egy értelmes feleletet kapni.

Az anva 35 éves. Rossz kinézetű nő. Most a kölykeit feltő anyaatlatot játsza meg. A gyermekei felé azonban nincs egy barátságos tekintete. Szinte szikrázik a szeme a dühtől és a visszafojtott indulattól.

lefestik. Talán, csak szóbeszéd, mende-monda az egész.

Az orvosi vizsgálat azonban nem csal. Dr. Ciupa Lazar városi tisztis orvos rövidesen megvizsgálja őket és már itt is van az eredmény. Megrázó. A nagyobbik leány beteg.

Súlyos fertőzőbetegségben szenved.

A kisebbik leány érintetlen. Még idejében avatkoztak be a hatóságok.

A nagyobbiknak megmondják, hogy beteg. Egykedvűen veszi tudomásul. Kikérdezik, de nehézkesen válaszol:

— Igen. Két évvel ezelőelőször. Kimentem az uccára. Az anyám küldött ki. Kellek a pénz. Haza adtam.

„Családfenntartó”. De milyen áron? És milyen áron?

— Különbözők voltak. Néha 5 lejt, máskor tízet kaptam. Voltak urak, akiktől 20 lejt kaptam...

— A cigány nem érdekel. Csak úgy együttélek vele. Más szokásból. Néha neki adom a pénzt...

A bizottság eleget hallott. Súlyosan beteg, megfertőző leányt elkülöritik. Beutalják Közkórház veneriás osztályára. Talán még sikerül egészséges embert csinálni belőle. A többieket dr. Filip, a lelenc igazgató főorvosa felveszi a leányokba. Hogy ne kerüljerek ők az uccára, ne hulljanak a éves korukban a prostitució karjaiba. Nem lehet elmondani, hogy milyen jótétemény, de lehet itt röviden kifejtetni, hogy mennyire emberi, nemes gesztus.

A két csoport elindul. A éves leány egy rendőr kíséretében a Közkórház felé, a többiek — szintén rendőr társaságában — a lelenc irányába. A rendőrtisztek még kedvet csinálnak nekik. Biztatják őket:

— Csak menjetek és viseljétek jól magatokat. Kaptam a cukrot és csokoládét.

A gyerekek fürgén mozdulnak is. Szinte szökdecselesnek örömtől. Mintha bicikliz egy-két másik. Hogy gyorsabban érjenek el az új otthonukhoz. És nevető arccal, vágyakozva megindul a lelenc felé a karaván...

Török Tibor

Vilmos excsászár beszédet mondott Doornban a császárság hivatottságáról

Amszterdam, július 6. Nemrégiben bejárta a világsajtót az a hír, hogy II. Vilmos német excsászár orvosi tanácsra elhagyja Doornt és melegebb éghajlatú vidékre költözik. A doorni kastély házikápolnájában néhány nappal ezelőtt érdekes ünnepség zajlott le, erről azonban a lapok semmit sem írtak. — Juliusban volt ugyanis 50 esztendeje, hogy II. Vilmos, a háború előtti Európa vezéralakja, elfoglalta a német birodalom trónját.

A nevezetes esemény alkalmából egyedül a doorni kastély lakói üdvözölték a volt uralkodót. A házikápolnában rendezett ünnepi istentisztelet végén Vilmos császár maga állt a szószékre, ahol az uralkodás elhivatottságáról beszélt és arról, hogy az uralkodónak a népe és nemzete érdekében mindent el kell véselnie.

— Mintahogy Isten kegyelméből kaptam a hatalmat — mondotta — ugyanugy Isten

akarát alázatos lélekkel fogadva, de uralkodói méltósággal viselem a megpróbáltatást is.

Az istentisztelet után a kastélyba vonult a császári család, ahol vendégül látták a környék előkelőségeit. A barátkozó természetű Vilmos császár ugyanis egész Doornban jó viszonyban él és hetenként legalább egyszer zenedélutánt rendez, amikor a környék számottevő lakóit látja vendégül.

Talán az egész világon nincs még egy nyolcvanéves ember, aki olyan sportéletet és erős szervezetet igénylő munkát végezne, mint a volt császár. Köztudomásu, hogy legkedvesebb szórakozása a favágás. Ezenkívül a legnehezebb husokat eszi, még mindig erős dohányos és nem veti meg a kiváló rajnai borokat sem. Vilmos excsászár ma is szorgalmasan olvassa az összes világ lapokat és mint mondják, a politikai események közül fő-

leg a japán—kinai háborúnak szentel sok időt. Ő mondta ezt a szállóigévé vált hírmondatot:

— Európa népei, óvját meg legszebb javaitokat...

— A rendőrség a nyári órától. Az oradeai rendőrkiváltura a 37134—1938 számú niszteri határozatra való hivatkozással elrendeli, hogy szeptember 15-ig a munkanapok a déli szünet 13—16 óráig tart. A visszaélőket szigorúan büntetik.

Nagy mennyiségű új férfi és női kelm
maradékok
érkeztek

Steiner maradékos
Calea Victoriei 3. az uccában

Sulyos olasz-francia határincidens**Udinenál az olasz határőrök többször rálőttek olasz területre tévedt francia turistákra**

Páris, július 6. A Havas táviratügynökség jelentése szerint az olasz-francia határon sulyos incidens történt. Olasz határőrök üldözőbe vettek egy francia turistából álló társaságot s többször rájuk is lőttek. A vizsgálat megejtésével megbízott hatóságok az alábbi hivatalos jelentést adták ki:

„Két francia turista minden valószínűség szerint figyelmetlenségből néhány lépéssel túlhaladt a hegyek között vezető olasz-francia határvonalon. — Az udinei hegyiösvényen haladó turistákra, akik a menedékház felé igyekeztek, az olasz határőrök minden felszólítás nélkül rálőttek. Bár a

két turista már az első lövésnél visszafordult és futva igyekezett elérni a francia határt, az olaszok tovább tüzeltek s az egyik turistát, a párisi kórházak Delaytre nevű orvosát, a golyók hátán sulyosan megsebesítették.”

A külügyminiszter, amint a

különös incidens tudomására jutott, azonnal vizsgálatot rendelt el és a vizsgálat a fenti tényállást tisztázta. A francia kormány a sajnálatos incidens ügyében csak akkor határozza el magát további lépésekre, ha az ügyben indított vizsgálat végleges befejezést nyert.

Olasz töltényhüvelyeket találtak francia területen

Páris, július 6. Az udinei olasz-francia határincidenssel kapcsolatban a Paris Midi című lap grenoblei tudósítás alapján azt írja, hogy az olasz katonák még a francia területen is tovább üldözték a meg-

támadott francia turistákat. A megállapítást az a tény is bizonyítja, hogy huszonöt méterre az olasz-francia határvonalon túl kilőtt olasz töltényhüvelyeket talált a francia vizsgálóbizottság.

A benemavatkozási bizottság egyhangú határozatot hozott az önkéntesek elszállításáról és az ellenőrzés visszaállításáról**Szovjetoroszország is hozzájárult a határozathoz**

Londonból jelentik: A benemavatkozási bizottság keddi ülésén egyhangú megegyezés jött létre a résztvevők között az önkéntesek elszállítása és az ellenőrzés visszaállítása tekintetében. Kimondotta a benemavatkozási bizottság, hogy sürgetni fogja a Spanyolor-

szágban harcoló idegen önkéntesek elszállítását és újjászervezi a spanyol határok ellenőrzését is.

A határozat meghozatalához Oroszország megbízottja is hozzájárult azzal a fenntartással azonban, hogy hozzájárulása csak a kormánya

jóváhagyása után válik teljes érvényűvé.

A benemavatkozási bizottság az ellenőrzés újjászervezését illetően hogy határozott, hogy a tengeri és szárazföldi ellenőrzést egyidőben léptetik életbe.

1938 október elsején bevonják az 1932 előtt kiadott italmérési engedélyeket**A pénzügyminiszter szigorú rendelete**

Tegnap délelőtt rendkívül nagyfontosságú pénzügyminiszeri rendelet érkezett az oradeai pénzügyigazgatóságához. A miniszeri rendelet elsősorban is hivatkozik arra, hogy egy törvényrendelettel módosították az érvényben levő szesz-törvényt. Ennek a módosításnak az alapján Canciov pénzügyminiszter elrendelte, hogy az összes 1932 előtt kiadott italmérési engedélyk (brevettk) záros határidőn belül megsemmisítendőek.

A rendelet értelmében az 1932. előtt kiállított italmérési engedélyk érvénye 1938. október elsején lejár. Ezalatt az idő alatt az új italmérési engedélyket nyilvános árlejtésen a pénzügyigazgatóság fogja kiadni.

A törvényrendelet megállapítja még továbbá azt is, hogy az italmérési engedélyk a jövőben maximum öt évre fognak szólni. Megszüntették tehát az italmérési engedéllyel bíró tulajdonosoknak azt a jo-

gát is, hogy az engedély mindaddig birtokukban áll, amíg élnék.

A pénzügyigazgatóság a miniszeri rendeletre való hivatkozással már megtette a szükséges intézkedéseket az 1932.

előtt kiadott italmérési engedélyk megszüntetésére. A kerületi ellenőrök már megkapták a pénzügyigazgatóság szesz-ügyosztályának erre vonatkozó utasításait és a vármegyei prefektura ugyancsak intézkedett

a jegyzők útján az 1932. előtt kiadott vidéki italmérési engedélyk bevonása miatt. A módosított szesz-törvény alapján kibocsátott új italmérési engedélyk 1938. október 1-én lépnek életbe.

416 halálos szerencsétlenség, Amerika függetlenségi ünnepén

Londonból jelentik: Most ünnepelik Amerikában a függetlenség százhatvankettedik évfordulóját. Az ünnepségek során katonai felvonulások, tűzijátékok és kirándulások voltak. Négysszázhatvanhat halálos szerencsétlenség volt az ünnepségek alatt, ezek közül kétszáznegyvenötön közlekedési baleset következtében haltak meg, százhuszonhaton fürdés közben fulladtak vízbe, huszonhárom embert véletlenül agyonlőttek, tizenkilenc öngyilkos lett és hármat a tűzijátékok öltek meg.

Letartóztatták, mert a sógorát agyonverte

Vasárnap délelőtt életveszélyes sérülésekkel szállították be a bihormegyei közkórházba Barabás Ferenc cauciucul-mareli földművest. A sulyosan sérült embert mindezideig nem tudták kihaligatni és így nem tudták megállapítani, mi történt.

Tegnap aztán a csendőrök bekísérték az ügyészségre Barabás Ferenc sógorát Silaghi Józsefet. A csendőrség jelentése szerint ugyanis kiderült, hogy Silaghi, aki sógorával évek óta haragos viszonyban állott és már több ízben össze is verkedtek, vasárnap egy szóváltás közben fejbeütötte Barabást, akinek koponyája több helyen összetört és a borzalmas ütések következtében sulyos agyarázkódást is szenvedett. Silaghi Józsefet letartóztatták és az ügyészségi fogházba kísérték át.

Egy vakmerő betörő félholttra verte a hazatérő háziasszonyt

Gheorgheni, július 6. Karcsó Józsefné néhány nappal ezelőtt magára hagyta a lakását. Mikor visszatért, meglepetéssel látta, hogy egy férfi az ablakon át bemászott a lakásába s az ott található értéktárgyakat gyűjti össze. A betörő megtámadta az asszonyt, fojtogatni kezdte és addig verte, amíg Karcsóné eszméletlenül esett össze. Az asszony később a szomszédokat hívta segítségül, de a közben elmenekült betörőt nem sikerült kézrekeríteni. A rendőrség megindította a vizsgálatot és azt hiszi, hogy az utóbbi napokban történt sorozatos betöréseket ugyanaz a személy követte el.

VIZUMOKAT a leggyorsabban intéz lapunk kiadóhivatala:

Magyar vizum	575 Lei
Magyar vizum átutazásra	280 Lei
Cseh vizum	110 Lei
Német vizum	900 Lei
Svájei vizum	610 Lei
Lengyel vizum	830 Lei
Francia vizum	520 Lei

SPORT

A CAO-Phönix mérkőzés után

Néhány komoly és félkomoly megjegyzés a vasárnapi oradeai meccsről

Ha szabad ezt a kifejezést használni, — sport tekintetében — ismét ünnepnapunk volt vasárnap. A borulátás kisé alábbhagyott, mintha valami derengene az oradeai futballsport egén. Talán mégis marad képviselőnk a Nemzeti Bajnokságban...

Ahogy a CAO szereplését figyeljük, sok szép, sikeres és élvezetes mérkőzést néztük már végig és láttuk már néhány alkalommal csapnivalóan gyengén játszani. A sikeres, szép szereplés gyakran váltott ki belőlünk elismerő szavakat, de nem fukarkodtunk — gyenge szereplés esetén a korholó, becsmérlő kritikával sem. Sőt. Megvalljuk, a CAO-t mindig kétszeres szigorúsággal kezeltük. Ha többi csapataink gyengébben játszottak, elkövettek hibát, inkább elnéztük, elhaladtunk mellette. A CAO-nak azonban soha semmit nem néztünk is. Minden hibája súlyosan esett a latba, minden mulasztást rossz néven vettünk és minden gyengébb teljesítményért a legszigorubb, elitellő kritika járt ki. Azért, mert a CAO név kötelez. Azért, mert a CAO tudott és a gyenge szereplés sohasem a tudás hiánya volt, hanem az indolencia, fölényeskedés, semmibevevés eredménye.

Fontosság tekintetében egyáltalában nem marad a másik mögött — sőt — Oradea ifjúsági válogatottjának a teljesítménye: legyőzték București ifjúsági válogatottját és megnyerték az Unirea Kupát. Ez a győzelem azért értékes különösen, mert ez nem efemer értékű. Ez azt igazolja, hogy van utánpótlásunk, az oradeai talaj kitermi a maga futballistáit, akik az élcsoportban tartják ennek a városnak a sportját. Ifjúsági utánpótlás terén ugyanis eddig nagyon rosszul állottunk és még a régi jó időkben is elmaradtunk a többi városok mögött. De — rem kell szégyelleni bevallani — kikaptunk/ha rákerült a sor Satumare, vagy akár Salonta ifjaitól is. Tavaly pedig az Unirea Kupa „prűgel knabelje” voltunk. Az utolsó helyen végeztünk és mi voltunk az a csapat, amelyiket mindenki megvert. Néhány lelkes, igazi sportember azonban felkarolta az ifjúsági/sport ügyét. Chromek János a dísztrikt előke, Sendrutiu Nestor társaságában az ifjúsági nevelésre fordította a suijt és az eredmény, íme meglátszik. Az Unirea Kupa megnyerése határák Oradea futball-történetében. Csak köszönni tudjuk azt

Chromek Jánosnak — s a 11 ifju legénynek.

A CAO teljesen leszorította a Phönixet. A baiiaiak elkésredetten védekeztek, kézzel-lábbal. Közben egy percen belül két 11-est is vétettek, de a híró nem adta meg. A tribünön felháborodottan kiabáltak. Mások leintették őket:

— Hiába a 11-es. Ugy sír, aki értékesítse.

— A bíró csak ítélje meg a 11-est, aztán mi majd ellőjük, — szögezte le álláspontját a 11-est követelő.

A dundi Szerémi III. most

Páratlan előkészületeket tesz a CAO a baia marei Phönix mérkőzésre

100 csendőr, semleges határbíró, Szövetségi kiküldött a mérkőzésen

A CAO a vasárnapi győzelem után még komolyabban veszi az A. Divízióban való bennmaradás kérdését és a vezetőség mindent elkövet, hogy a zöld pályán elért eredményt ne befolyásolja semmi. A csapatot kivitték a fürdőbe, ahol 3 napig teljes pihenőt élveznek. Ennek egyrészt kondíciójavítási célzata van, másrészt távol tartja a nem kívánatos elemeket a játékosoktól.

Tekintve, hogy a baia marei játékosok botrányokkal fenyegetőztek, a CAO 100 csendőr kivezénylését kérte a mérkőzésre. Ugyanakkor kérték azt

sem sok rokonszenvet szerzett. A játékosok is „nyírták” a hogy szerét ejtették. Az egyik összecsapásnál valaki kezét emelt rá. A tribünről azonban lekiáltottak:

— Ne bántsd a kövérét. — Majd ha levonultok a pályáról.

Lassanként mégis megnyertük a meccset. A közörség elégedett is volt. Különösen a második féldővel:

— Az első féldőben kellett volna vagy három gólt lőni. A második féldőben három ugyanis rendben van...

Csak a bekkekkel nem voltak megelégedve. Különösen Sarkadit szidták. De Borgeának is kevesen álltak a pártjára:

— Össze kellene lötni Borgeát és Sarkadit és bedobni a Crişulba.

— De kiusznak — ijedezett valaki. Mert uszni tudnak, — csak futballozni nem...

VÉTEL-ELADÁS

Lakbérleti szerződési nyomtatványok kaphatók a Pásztor Ede cégnél, Piaţa Mihai Viteazul 4.

Befőzéshez hólyagpapír és celophan papír kapható a Pásztor Ede cégnél, Piaţa Mihai Viteazul 4. 2668

Rádió 3+1 eladó. Kiss, Str. Roşiorilor 17. 2765

Cukrászoknak tortalap, papírtálca, mignon papírok, papír szalvéták nagy választékban a egolcsóbban Pásztor Ede cég papírárubázában.

KÜLÖNFÉLE

Keresek bérbe Oradeához közel 20—30 katasztrális hold szántóföldet tanya épületekkel. Cimeket a hely, nagyság és bérösszeg megjelölésével a kiadóba kérek „Kis gazda” jelige alatt. 2704

Magyarországon levő 10 hold földemet elcserélném Oradea egy házzal. Veressné, Str. Tichindeal 5. 2760

Rádió műsor

PÉNTEK

BUCURESTI. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási tanácsok. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben sport hírek. 13.40: Gramofon. 14.15: Hírek. 14.30: Gramofon. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19.15 Serbanescu román dalokat énekel. 19.50 Alexandrescu Nina hegedül. 19.55 Előadás. 20 Előadás. 20.15 Ravel-művek lemezn. 20.40 Faust, opera. Majd hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Utána közlemények.

BUDAPEST I. 7.45 Torna. Utána gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Bala-lajka-zene. 13.30 Hírek. 14.22 Pontos időjelzés. 14.30 Rendőrzene. 15.35 Hírek. 16 Árfo-lyamhírek. 17.15 Diákfélóra. — 17.45 Pontos időjelzés. 18 Előadás. 18.30 Klarinét. 18.50 Sportközlemények. 19 Cigányzene. 20 Előadás. 20.30 Liszt-művek zongorán. 21.25 Magyar Szimfónikus Zenekar. 22.45 Időjárásjelentés. 22.50 Énekszámok. 23.15 Tánclemezek. 24 Hírek angol és francia nyelven. 24.10 Cigányzene. 1.05 Hírek külföldre.

Makulatura

Húsággal nagy tételben is kapható Pásztor Ede cégnél Oradea, Piaţa Mihai Viteazul 4. sz.

NYOMATOTT PÁSZTOR EDE CÉGNEL ORADEA

APRÓHIRDETÉSEK

Az apróhirdetés ára szavanként 2 lei. A legkisebb hirdetés 10 szög 20 lei. A rumba igazoló-jegy szelvényei ellenében 10 szavas apróhirdetést 10 lejért közölünk. Jelíggel, vagy „cim a kiadóban” jelzéssel feladott hirdetéseknel 10 lej pótdíj fizetendő. Csak válaszbélyeges érdeklődésre válaszolunk.

Előfizetési díj havonta 40 lei — Megjelenik mindennap

ALLÁS

Keresünk Gheorgheni részére megbízható, ügyes lapbizományost, biztos jövedelemmel. Jelentkezni a kiadóhivatalban (levélileg is). 2672

Állami Munkaközvetítő Hivatal Oradea Str. Cele Trei Crişuri No. 5. Állást kaphat: 1 vincellér, 2 szabó, 1 asztalos, 5 vasesztergályos, 1 vendéglői szakácsrő.

Lapárosokat és bevezetett helyekre lapkihordókat úgy helyben, mint vidéken, jó jövedelemmel felveszünk. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Fiatal molnárségedet keres a „Margit”-malom, Aleşd. 2751

Románul perfekt tudó, gépiró irodai kisasszonyt (esetleg fiatalembert) keres vállalat. Levelet állandó alkalmazás jelíggé a kiadóba. 2754

Cipészsegéd felvétetik Costa Foru 14. Pántya. 2763

Egy mindenre bejárónó felvétetik. Ciorogariu 17/a. Orbánné. 2762

Felsőrészkészítéshez tanuló és tanulóleányt fizetéssel felvesz Blattner, Str. Alexandri 40. 2764